

Autor: Miriam Kašparová

Název práce: Co mi dala a co mi vzala distanční výuka

Kategorie: B

Postupný ročník: sekunda

Věk: 13 let

Adresa školy: Gymnázium Polička, nábřeží Svobody 306, 572 01 Polička

Jméno pedagoga: Mgr. Jana Feltlová

Kontaktní telefon: 734 221 138

E-mailová adresa: feltlova@gympolicka.cz

Je 17. listopadu 2020. Trháme na zahradě oranžové měsíčky, to poslední, co tu ještě kvete. Ještě převázet stuhou v barvách trikolóry a můžeme vyrazit na Růžový palouček u Litomyšle. O dva dny dříve jsme si připomínali 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského a dnes tichý parčík s památníkem ve tvaru glóbu je místem, kde se podle pověsti Učitel národů loučil s rodnou vlastí na odchodu do exilu. Chceme tam uctít jeho památku a taky přemýšlet o cestách ke svobodě. Za normálních okolností bychom se touto dobou chystali do Litomyšle na oslavy výročí Sametové revoluce. Jenže letos v Litomyšli jenom zapálíme svíčku u lavičky Václava Havla, protože tohle nejsou normální okolnosti. Česká republika kvůli koronavirové pandemii zažívá druhý lockdown, slovo, které znal do jara jen málokdo. Jsou zavřené některé obchody, to je nepříjemné, ale ještě by se to dalo vydržet. Jsou zavřené kostely, divadla, koncertní sítě i muzea a galerie, to už je (aspoň pro naši rodinu) o poznání horší. Ale už pár týdnů jsou zavřené také školy. A to bolí asi nejvíc. O to víc, že se to děje v krátkém čase už podruhé.

Bylo právě úterý 10. března, když se můj školní život, vlastně spíš celý můj život obrátil naruby. Shodou okolností jsem tehdy nebyla ve škole, ale na moravskotřebovském zámku na okresním kole houslové soutěže. Když se během dopoledne začalo proslýchat, že se další den asi nevrátíme do školy, přišlo mi to fajn. Vypadalo to jako takové přechodné volno. Kamarádky ze třídy to nejspíš vnímaly stejně, protože mi od nich přišlo přes Instagram video, kde nadšeně výskaly, že budou koronavirové prázdniny. Kdybychom tak tehdy tušily, co bude následovat, asi by to nadšení bylo mnohem menší. Jenže tenkrát to pořádně netušil nikdo. Slavila jsem postup do krajského kola a těšila se, že za těch jedenadvacet dnů bude zase všechno jako dřív. Nestalo se. A nedlouho poté, co jsme všichni naplno nastoupili do distanční výuky, bylo jasné, že před sebou nemáme ani volno, ani přechodné. Na návrat do školy jsme si museli počkat až do posledních červnových týdnů.

Bylo to zvláštní. Občas zábavné, ale nejednou taky vyčerpávající, smutné, osamělé. Distanční výuka není něco, co by se dalo nazvat prázdninami. Postupem času si člověk zvykne, že ráno vstane, zapne počítač... A pak už jenom sedí, dělá si zápisky a má pocit, že nemluví s učitelem, ale s obrazovkou. Ozývají se hlasy jeho spolužáků, ale ozývají se třeba z úplně jiných obcí. A on sedí ve svém pokoji sám, a když má nějakou poznámku, kterou by normálně pošeptal kamarádovi do ucha, musí mu ji napsat do soukromého chatu, což zabere o dost delší dobu, než to prostě normálně říct... Zkrátka a dobře, distanční výuka není výuka prezenční a je toho hodně, co nám na kratší či delší dobu vzala. Na druhou stranu nám ale i dost dala.

Myslím, že největší ztrátou je nemožnost setkávat se s učiteli a se spolužáky. Protože škola není ani zdaleka jen o předávání vědomostí, ale také – a to často mnohem víc – o setkávání a o komunikaci. Mezilidské vztahy, které školní docházka určitě pomáhá vytvářet a budovat, samozřejmě vypadají úplně jinak, když se tvoří v osobní rovině, a jinak na Facebooku, Messengeru či Instagramu.

Škola je také o získávání praktických dovedností. A také ty se na dálku předávají těžko. Třeba takové chemické pokusy se sice dají předvést na webkameru, ale na to, abychom je mohli dělat doma, nemáme (ani nemůžeme mít) potřebné vybavení, takže si je sami nevyzkoušíme, a navíc některé vjemy dnešní technika prostě nepřenese. To samé platí o různých výstavách nebo koncertech. Jasně, i výstavu lze uspořádat online a koncert přenášet živě, ale není to ono. V nouzi je to sice dobré, ale úplně chybí nějaká atmosféra. Někdy v květnu, když už nám jako rodině hodně chyběly hudební akce, jsme si rádi pustili stream koncertu Jaroslava Svěceného, ale i když se nabídka takových přenosů

časem rozrůstala, další příležitosti jsme si nechali ujít a během letního rozvolnění jsme si úplně vychutnávali, jaký je to rozdíl, když se můžete obléknout do slavnostních šatů a vyrazit na koncert Smetanovy Litomyšle. Ani balet Louskáček přenášený o Vánocích Českou televizí se přes vymoženosti různých pohledů kamer nedá srovnat se zážitkem, který vám přinese, když ho sledujete přímo v zaplněném Národním divadle.

A když už se zamýšlím nad přesahem hudby, divadla nebo výtvarného umění do vzdělávání, musím vzít v úvahu, že nejsou jen školy základní, střední a vysoké, ale i školy umělecké, kde je praxe také velmi důležitá. Přiznám se, že hlavně na začátku pro mě byla výuka houslí přes Messenger opravdovým utrpením a tehdy jsem poznala, jak je při hře na nástroj osobní kontakt opravdu důležitý, protože když se třeba něco nedaří, paní učitelka mě může bez dlouhého vysvětlování chytit za loket a srovnat mi ruku do správné pozice. O tomhle si přes sociální sítě můžu nechat jen zdát. Takže další ztráta.

Co nám ještě možná distanční výuka vzala, je nějaká disciplína a řád. Sama hřeším na to, že mohu později vstávat, když chci, zůstanu v pyžamu, a snídat během první vyučovací hodiny, to by mi ve škole taky nejspíš neprošlo.

Každopádně slyšela jsem mnoho názorů na tuto situaci. A to včetně jednoho, který tvrdil, že tady vzniká jakási ztracená generace dětí, které budou kvůli distančnímu vzdělávání hloupé a nebudou nic umět.

Já jsem si ale docela jistá, že opak je pravdou. Už pro to všechno, co nám distanční výuka dala. A je toho hodně.

Určitě urychlila a hodně vylepšila naši počítačovou gramotnost. Také nás přivedla k mnohem větší samostatnosti a zodpovědnosti. Myslím, že se zlepšil i náš psaný projev. Naučili jsme se komunikovat jinými způsoby, ale dobře. Naučili jsme se hodnotit sami sebe. A také jsme mohli a stále můžeme poznávat nové formy učení, protože učitelé nám dávají řadu zajímavých úkolů, které se často zaměřují na užitečné a využitelné věci. Uvedu příklad: Možná za nějaký čas nebudeme úplně přesně vědět, jak vypadá trávicí ústrojí ryb, ale budeme mít povědomí o tom, že existuje něco jako ekologicky šetrný odlov ryb a budeme v obchodech hledat takové výrobky, které z tohoto odlovu pocházejí. A to rozhodně není špatné. Pro nás, ani pro planetu Zemi.

Také učitelé se přizpůsobují situaci a jdou ve výuce mnohem více do praxe, nezahlcují nás množstvím přebytečných informací, ale zdůrazňují to podstatné. Možná se časem ukáže, že opravdu není nutné trávit ve škole šest až devět hodin denně, a že část z nich lze snadno odučit přes počítač z pohodlí domova.

Mnoho získaných zkušeností s distančním způsobem práce se bude hodit, pokud bychom jednou chtěli dálkově studovat vysokou školu, protože přesně takhle vlastně dálkové studium funguje. A třeba tvorba různých projektů nám může pomoci v ještě vzdálenější budoucnosti, až jednou budeme mít vlastní zaměstnání. A mnoho zkušeností a dovedností získaných při téhle výuce na dálku se nám bude hodit v úplně běžném každodenním životě.

Minulý týden jsem při řešení okresního kola dějepisné olympiády (jak jinak než distančního) narazila na citát z Komenského Velké didaktiky: „... moudře promluvil, kdo řekl, že školy jsou dílny lidskosti, tím totiž, že způsobují, aby se lidé stávali vpravdě lidmi.“

Myslím si, že toto mohou školy naplňovat i na dálku. A nejen, že si to myslím, ale také to tak vidím a cítím, že se to opravdu děje. Co může být lepší ukázkou hluboce lidského přístupu, než když vám po zpackaném testu z chemie učitel nabídne možnost opravy a individuální doučování?! A když na to kývnete, zavolá vám v pátek navečer, ve svém osobním volnu. Nebo to, že vás výchovný poradce vyslechne, když se mu svěříte, že už z těch omezení ztrácíte hlavu a cítíte se sami?! A zkusí vám poradit. A když mu po více než hodinovém videochatu s kamarádkou sdělíte, že je vám už lépe, je schopný vám skoro v noci odepsat, jak moc ho to těší a má radost spolu s vámi. Takové věci se nezapomínají a ukládají se v paměti jako dobré příklady, které si určitě vybavíte, až budete potřebovat a zachováte se podle nich. Ve škole „naživo“ to samozřejmě bylo, je a bude lepší, ale mám pocit, že i tohle je dobré. Vlastně hodně dobré.

Když už jsem dvakrát zmínila Jana Amose Komenského, přemýšlela jsem o tom, jak by se asi na distanční vzdělávání díval on. A domnívám se, že by se ho dokázal chopit jako obrovské příležitosti učit se a učit novým věcem a tím rozvíjet sebe i druhé a dělat svět okolo lepším.

A tak chci svoje přemýšlení zakončit optimisticky. Myslím, že naše generace bude nejenom stejně chytrá jako ty ostatní, ale ještě bude mnohem flexibilnější a přizpůsobivější a bude mít řadu dovedností a zkušeností navíc. A to je určitě moc dobře.